

Erasmus+

Projekt Nr 2019-1-PL01-KA201-0655421

"Efektywne strategie w edukacji czytelniczej uczniów"

Pedagogiczne i psychologiczne aspekty czytania

Autor: Mag. psych. Sanita Paula

Litewska szkoła średnia w Rydze

Opis zawarty w niniejszej prezentacji jest objęty licencją [\(CC BY 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Umiejętność czytania i postrzegania

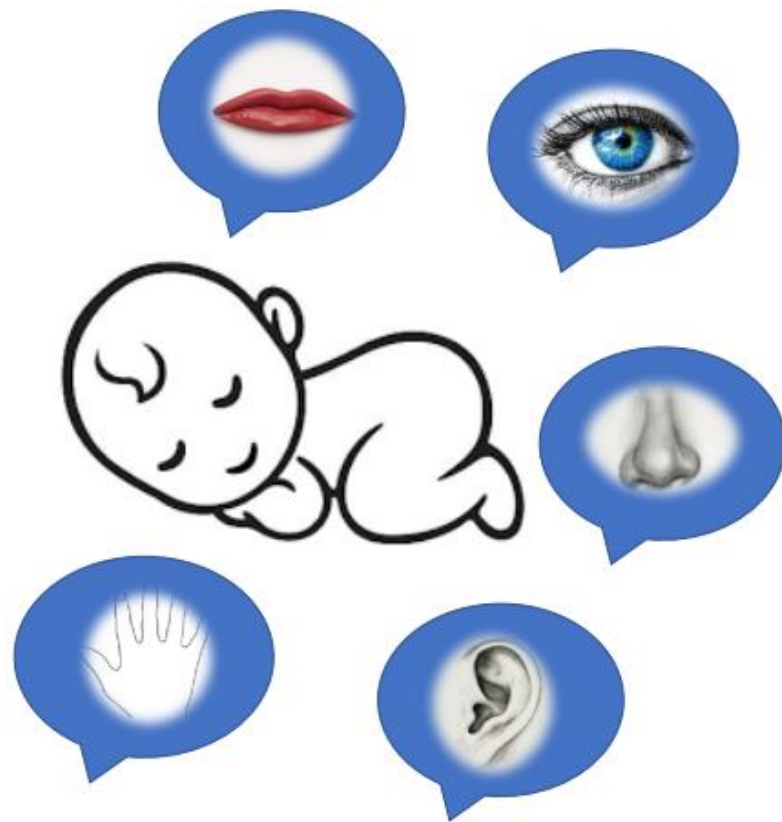
Co jest napisane na koszulce?

Rozwój umiejętności czytania

- Dziecko zaczyna się uczyć zaraz po urodzeniu.
- W pierwszych latach życia proces uczenia się jest bardzo szybki, a dziecko ma silną chęć do nauki.
- Kiedy dziecko zaczyna czytać w wieku 6 lat, zgromadziło już wiele informacji, prawdopodobnie więcej niż byłoby w stanie nauczyć się przez resztę życia.
- Aby się uczyć i poznawać otaczający świat, w nauce wykorzystuje się 5 zmysłów:

wzrok, słuch, dotyk, zapach, smak

*Najpierw człowiek uczy się czytać,
potem czyta całe życie, aby się uczyć*

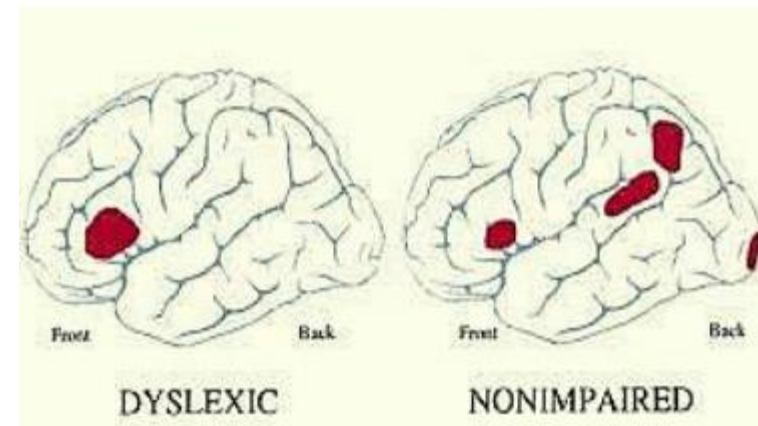
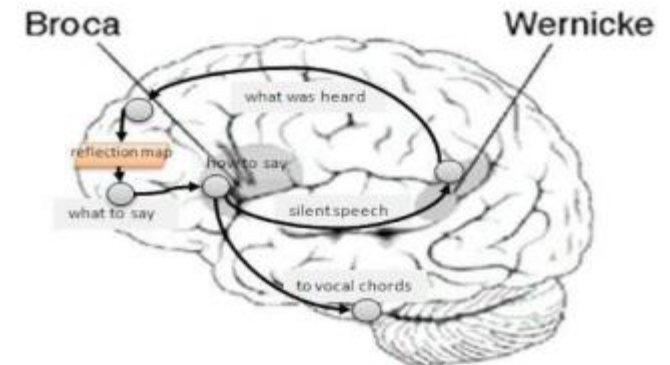
Dlaczego umiejętność czytania jest ważna?

- Czytanie nie jest naturalną umiejętnością.
- Czytanie to kodowanie symboli.
- Jeśli dziecko odnosi sukcesy w czytaniu, to rozwija również pisanie i mówienie.
- Jeśli umiejętność czytania jest niewystarczająca, to inne przedmioty, które są ściśle związane z czytaniem lub trudnościami w nauce, nie robią postępów.
- Dzieci z wadami wzroku zwykle nie wychodzą poza pierwszą klasę, ponieważ nie mogą nauczyć się czytać i pisać.
- Ćwiczenia w zakresie umiejętności czytania i pisanie są szczególnie ważne w szkole podstawowej.

		ROZUMIENIE	
		-	+
DEKODOWANIE	-	Powolni czytelnicy	Dysleksja
	+	<u>Hiperleksja</u>	Dobrzy czytelnicy

Jak rozwija się umiejętność czytania?

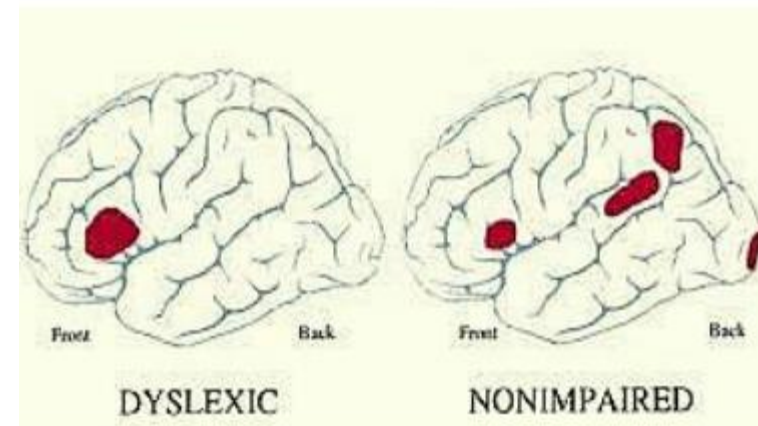
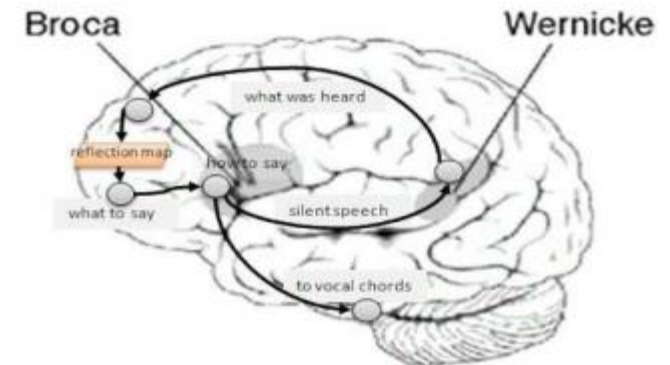
- Istnieją wyspecjalizowane obszary mózgu do nabywania mowy, ale nie do czytania.
- W czytanie zaangażowanych jest kilka systemów neuronalnych.
- Przetwarzanie wzrokowe rozpoczyna się, gdy oczy widzą drukowaną literę.
- Sygnał wzrokowy wędruje do mózgu w polu wzrokowym.
- Sygnał słowny jest dekodowany w innej części mózgu (angular gyrus).
- Aktywuje kolejne obszary mózgu, które odpowiadają również za słyszenie i odtwarzają to, co jest odczytywane w mózgu jako dźwięk.
- Pola Brain Brock i Vernike szukają w swoich "słownikach" informacji na temat słowa.
- Płat czołowy integruje wszystkie informacje, aby zaoferować znaczenie słowa.
- Proces ten przebiega równolegle (wiele dźwięków) i we wszystkich kierunkach jednocześnie.
- Trudności w jakiegokolwiek części tego systemu mogą zakłócić postrzeganie słowa i jego znaczenia.

Attēli no interneta vietnēm

Jak rozwija się umiejętność czytania?

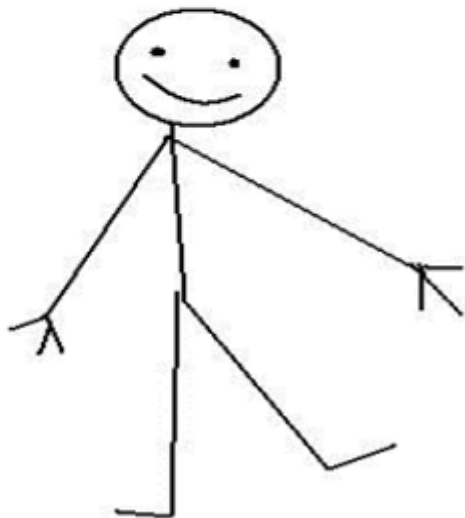
- Istnieją wyspecjalizowane obszary mózgu do nabywania mowy, ale nie do czytania.
- W czytanie zaangażowanych jest kilka systemów neuronalnych.
- Przetwarzanie wzrokowe rozpoczyna się, gdy oczy widzą drukowaną literę.
- Sygnał wzrokowy wędruje do mózgu w polu wzrokowym.
- Sygnał słowny jest dekodowany w innej części mózgu (angular gyrus).
- Aktywuje kolejne obszary mózgu, które odpowiadają również za słyszenie i odtwarzają to, co jest odczytywane w mózgu jako dźwięk.
- Pola Broca i Vernike szukają w swoich "słownikach" informacji na temat słowa.
- Płat czołowy integruje wszystkie informacje, aby zaoferować znaczenie słowa.
- Proces ten przebiega równolegle (wiele dźwięków) i we wszystkich kierunkach jednocześnie.
- Trudności w jakiegokolwiek części tego systemu mogą zakłócić postrzeganie słowa i jego znaczenia.

Attēli no interneta vietnēm

Mowa to

LEWA RĘKA +
PRAWA RĘKA +
MÓZG +
USTA +
ROZUM

- Należy pamiętać, że elementy podparcia i postawy ciała również stanowią kontynuację tego systemu językowego. To nie tylko mowa ustna, ale także pisanie i czytanie.
- Jeśli zaburzenia dotyczą istoty szarej mózgu - percepcji fonemowej, ale zdolności umysłowe dziecka są bardzo wysokie, to często nie obserwuje się, jak trudno dziecko uczy się analizy i syntezy tekstu.
- Dzieci zazwyczaj starają się zapamiętać literę i słowo "wygląd", ale w miarę wzrostu ilości wiedzy nie jest możliwe zapamiętanie wszystkiego *rozumianego przez nauczycieli, dzieci czy ich rodziców.*

[Dlaczego dziecko o bardzo wysokiej inteligencji nie może płynnie czytać?](#)

Proces czytania i rozumienia tekstu

- Aby pomóc dziecku, ważne jest zrozumienie czytania i fizjologii, a także pomoc w poznaniu technik szybkiego czytania.
- W celu rozwijania umiejętności czytania i doskonalenia technik czytania należy stosować różne metody.
- Celem jest wspieranie rozwoju technik czytania i umiejętności czytania.

Etapy rozwoju umiejętności czytania

Etap poprzedzający czytanie
Środowisko, bliscy ludzie,
stosunek do czytania.
Rozwój różnych umiejętności -
rozpoznawanie liter, łączenie
sylab, percepcja fonemowa
pamięć wzrokowa itp.

Nabycie umiejętności czytania
Musi opanować proces czytania,
który jest złożoną umiejętnością
myślenia sensorycznego (do 4
klasy)

Doskonalenie umiejętności
czytania.
Trwa całe życie, uczy się nowych
strategii czytania, języków
obcych itp

Opinie na temat umiejętności czytania

Poglądy na temat wpływu nowoczesnych technologii na rozwój umiejętności czytania:

- Technologie utrudniają rozwój umiejętności czytania i pisanie (Malahova, et al., 2014; Štikute, 2011; Tūbele, 2011).
- Technologia jest środkiem do urozmaicenia metod i pobudzenia zainteresowania tekstem pisanym (Juškaite, 2008).
- Chęć dziecka do uczestnictwa w zajęciach może się zmniejszyć z powodu technologii (Rubene, 2011).
- Nadmierne korzystanie z technologii do 12 roku życia okrada dziecko z czasu, który mógłby być wykorzystany na aktywną działalność, sprzyjając tym samym rozwojowi mózgu, w tym wyobraźni, rozwijaniu umiejętności współpracy z rówieśnikami w czasie rzeczywistym i przestrzeni (Harfs, Kampe, 2011).
- Istnieją również dowody na predyspozycje genetyczne oraz szereg innych czynników wpływających na nabywanie umiejętności czytania i powstanie dysleksji - środowisko, kontekst kulturowy, metody nauczania itp.

Problemy

- Na całym świecie ~ 10 milionów dzieci ma problemy z nauką czytania, niezależnie od języka, którym się posługują, czy alfabetu.
- Dzięki odpowiedniej terapii w młodym wieku, większość z nich może pokonać trudności.

Problemy z czytaniem można podzielić na:

trudności z
metodami
czytania

trudności z
czytaniem ze
zrozumieniem

Umiejętność czytania z punktu widzenia pedagogiki i psychologii

Pedagogiczna

- Naucz czytać.
- Czytaj płynnie. -> spraw, by przeczytali i zrozumieli.
- Używaj różnych metod w procesie nauczania - uczenia się.
- Popraw czytanie i rozumienie tekstu.

Psychologiczna

- Oceń, dlaczego dziecko nie czyta?
- Jakie są możliwe przyczyny?
- Jakie są możliwości?
- Znajdź alternatywną pomoc -> logopeda / audiolog, pedagog specjalny, neurolog, środki wspomagające, IIP
- Jakie metody zastosować?

System współpracy w zakresie zapewnienia środków wsparcia.

Trudności uczniów w nauce

- Nauczyciel dostrzega trudności
- Nauczyciel informuje psychologa lub logopedę o potrzebie badań
- Nauczyciel motywuje rodziców do zgłoszenia się do psychologa lub logopedy

Badania psychologiczne

- Rodzic zwraca się do psychologa (zgoda na pracę z dzieckiem) lub logopedy.
- Psycholog lub logopeda przeprowadza badania
- Psycholog lub logopeda udziela wskazówek rodzicom, nauczycielowi i w razie potrzeby pedagogowi społecznemu.
- Nauczyciel interesuje się sugestiami i korzysta z nich.

Środki wsparcia

- Psycholog lub logopeda informuje wychowawców klas i administrację, które dzieci potrzebują SM.
- Wychowawcy klas informują nauczycieli przedmiotów, koordynują współpracę
- Wychowawca monitoruje realizację SM.
- Dynamika uczniów jest oceniana co najmniej dwa razy w roku.

Dziecko z trudnościami w czytaniu

Nauczyciel:

- ✓ wyjaśnij przyczynę trudności - dziecko może mieć problemy z mową (opóźniony rozwój mowy, problemy z wymową, strukturą mowy itp.), może to być spowodowane dwujęzycznością lub dysleksją;
- ✓ starać się zaakceptować słabości ucznia i pracować z jego mocnymi stronami, dostosowując styl nauczania do pragnień edukacyjnych ucznia;
- ✓ zapewnić ukierunkowane doradztwo w celu rozwijania / doskonalenia wszystkich umiejętności / zdolności niezbędnych do rozwijania umiejętności dobrego czytania;
- ✓ pracować w ścisłej współpracy ze specjalistami (którzy mogą pracować z dzieckiem poza klasą / szkołą) i rodzicami.

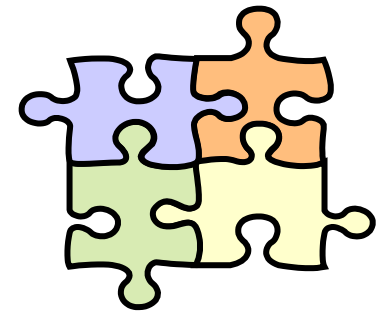
Doskonalenie umiejętności czytania

- Jeśli uczeń czyta w języku obcym regularnie, jego język poprawi się skokowo w ciągu 2-3 lat.
- Czytanie może rozwijać wszystkie umiejętności w języku obcym: czytanie, słuchanie, mówienie, pisanie, słownictwo, umiejętności gramatyczne.
- Podstawą czytania jest zrozumiały tekst i możliwość samodzielnego wyboru tekstu przez ucznia.
- Aby uczeń czytał dobrze i ze zrozumieniem, musi czytać słowa bez długich przerw.
- Czytanie nie powinno być traumatyczne.
- Jego słowa pomocnicze: komfort, wybór, entuzjizm.
- Czytanie powinno być zabawą, a nie testem.

Jak motywować do czytania?

- Ważne jest zaangażowanie rodziców w proces czytania.
- Dzieci od najmłodszych lat czytają lektury (bajki, opowiadania, wiersze).
- Omówcie to, co przeczytaliście.
- Opowiadaj o najciekawszych wydarzeniach w tekście.
- Wczuj się w obraz książki, wykonaj kostiumy itp.
- Wykonywanie zakładek do książek.
- Tworzenie ilustracji.
- Teatr improwizacji.
- Tworzenie reklam.
- Wykonanie "paszportu" przygody, gdzie nauczyciel wpisuje jakąś pochwałę (pieczętka/naklejka za udaną pracę itp.), którą rodzice mogą podpisać.

Ćwiczenia na przerwy dynamiczne

Liczniki - zwiększaj tempo za każdym razem, gdy powtarzasz liczenie: (język łotewski)

- Ritas rati ripo raiti.
- Klāras kaklā kustās krelles.
- Zemē zēla zaļgana zīle.
- Mazi minkas maigi murrā migā.
- Simts sīku siseņu sisina sausos salmos.

-
- Wózek Rity toczy się gładko.
 - Koraliki poruszają się wokół szyi Klary.
 - Na ziemi wyrósł zielonkawy żołądź.
 - Małe norki cicho mruczą w norze.
 - Sto maleńkich szarańczy krąży w suchej słomie.

Przerwy na ćwiczenia dynamiczne

Ćwiczenia motoryczne - zwiększaj tempo za każdym razem, gdy powtarzasz ćwiczenie (zadania 3-5)

- Skrzyżuj ramiona i masuj uszy (15 sek.). Ziewnij energicznie - otwórz usta jak najszerzej (15 sek.).
- Zaokrąglj kciuki - najpierw prawą ręką, potem lewą, a potem obydwoma kciukami jednocześnie.
- Połóż dłoń lewej dłoni na czole, dłoń prawej na brzuchu – zaokrąglj każdą rękę w przeciwnym kierunku, a następnie zmień pozycje.
- Chodź w miejscu - uderzaj prawą ręką w lewe kolano, a lewą w prawe kolano.

THANK YOU

Dziękuję